Birinci Dünya Savaşı (1914–1918) ve Osmanlı Devleti'nin Savaştığı Cepheler (İTA.12.1.3)

İTA.12.1.3. Birinci Dünya Savaşı sürecinde Osmanlı Devleti'nin durumunu siyasi, askerî ve sosyal açılardan analiz eder.

HATIRLAYALIM

- I. Dünya Savaşı'nın genel nedenleri Sanayi İnkılabı kaynaklı hammadde/pazar rekabeti ile Fransız İhtilali'nin yaydığı milliyetçiliktir.
- Osmanlı Devleti Goben ve Breslav gemilerinin Yavuz ve Midilli adıyla Rus limanlarını bombalamasıyla Almanya'nın yanında savaşa girmiştir.
- Osmanlı cepheleri: Taarruz (Kafkas, Kanal), Savunma (Çanakkale, Irak, Hicaz-Yemen, Suriye-Filistin) ve Müttefiklere Yardım (Galiçya, Romanya, Makedonya).

1 EŞLEŞTİRME

Görseldeki Osmanlı I. Dünya Savaşı cephe türlerini savaşılan askerî hatlarla eşleştiriniz.

1. Taarruz	2. Savunma	3. Yardım	4. Karadeniz
Kafkas Kanal (2K)	Çanakkale Irak	Galiçya Romanya	Yavuz Midilli Baskını

b 1. Taarruz Cepheleri	a) Sınırlar dışında müttefiklere destek verilen Galiçya ve Romanya
d 2. Savunma Cepheleri	b) Osmanlı'nın doğrudan taarruz başlattığı Kafkas ve Kanal cepheleri
a 3. Yardım Cepheleri	c) Yavuz ve Midilli gemilerinin Rus limanlarını bombalayarak savaşı başlatması
c 4. Karadeniz Baskını	d) İtilaf saldırılarına karşı açılan Çanakkale, Irak ve Hicaz cepheleri

2 DOĞRU MU, YANLIŞ MI?

Görseldeki I. Dünya Savaşı cepheler haritasına göre yargılardan doğru olanlara D, yanlış olanlara Y işaretleyiniz.

OSMANLI DEVLETİ'NİN SAVAŞTIĞI CEPHELER

Kafkas Cephesi	Çanakkale & Irak
Toprak kazanılan tek cephe	Destansı savunma zaferleri

	D	Y
Brest-Litowsk Antlaşması neticesinde Osmanlı sınırlarına yeni vilayetlerin katıldığı saha Kafkas Cephesi'dir.	✓	
Kanal Cephesi İngilizlerin Osmanlı başkenti İstanbul'u işgal etmek için açtığı bir savunma cephesidir.		✓
Brest-Litowsk Antlaşması ile Kars, Ardahan ve Batum (Elviye-i Selâse) Osmanlı'ya geri verilmiştir.	✓	
Galiçya ve Makedonya cepheleri Osmanlı'nın kendi sınırlarını savunmak amacıyla açılmıştır.		✓

3 ÇOKTAN SEÇMELİ

Görseldeki 18 Mart 1915 Çanakkale Zaferi haritası incelendiğinde, bu askerî başarının dünya siyasetine en temel küresel

18 MART 1915 ÇANAKKALE ZAFERİ KÜRESEL ETKİSİ

Boğazlar Kapatıldı	Bolşevik İhtilali (1917)
Çarlık Rusyası'na yardım engellendi	Savaş en az iki yıl uzadı

(A) Çarlık Rusyası'na yardım gidememiş ve Bolşevik İhtilali hızlanmıştır.
(B) İngiltere savaştan derhâl çekilerek barış anlaşması imzalamıştır.
(C) Osmanlı Devleti tüm Arap yarımadasındaki egemenliğini pekiştirmiştir.
(D) İtalya savaştan tamamen çekilip tarafsızlığını korumuştur.

4 KISA CEVAP

Görseldeki Osmanlı taarruz cephelerinden Mısır ve Süveyş Kanalı'nı İngilizlerden geri almak için açılan cephenin adını yazınız.

KANAL TAARRUZ CEPHESİ VE MISIR HEDEFİ

Hedef: İngiltere'nin Hindistan sömürge yolunu kesmek ve Süveyş'i almak

Çöl şartları ve lojistik yetersizlik sebebiyle taarruz sonuçsuz kaldı

Kanal Cephesidir.

5 TABLOYU TAMAMLA

Osmanlı cephelerini askerî niteliklerine (Taarruz / Savunma) göre tabloda işaretleyiniz.

Özellik / Kriter	Taarruz Cephesi	Savunma Cephesi
Kafkas Cephesi	✓	—
Çanakkale Cephesi	—	✓
Kanal Cephesi	✓	—
Irak (Kutü'l-Amare) Cephesi	—	✓

6 SIRALAMA

Görseldeki Osmanlı Devleti'nin I. Dünya Savaşı'na giriş ve cepheler sürecini kronolojik olarak 1'den 4'e sıralayınız.

BİRİNCİ DÜNYA SAVAŞI KRONOLOJİSİ

1914 Suikast → 1914 Karadeniz → 1915 Çanakkale → 1918 Brest-Litowsk

4 — 3 Mart 1918: Brest-Litowsk ile Kafkas'ta Elviye-i Selâse'nin dönüşü

2 — 29 Ekim 1914: Yavuz ve Midilli'nin Rus limanlarını bombalaması

3 — 18 Mart 1915: Çanakkale Boğazı'nda İtilaf donanmasına karşı zafer

1 — 28 Haziran 1914: Saraybosna Suikastı ile savaşın patlak vermesi

7 ÇOKTAN SEÇMELİ

Görseldeki Kafkas Cephesi bilgi panosu incelendiğinde, Mustafa Kemal'in 16. Kolordu Komutanı olarak Rus işgalinden kurtardığı iki

MUSTAFA KEMAL'İN KAFKAS CEPHESİ BAŞARISI

16. Kolordu Komutanı Mustafa Kemal (1916)

Muş ve Bitlis Rus işgalinden geri alındı; Generalliğe terfi etti

A) Muş ve Bitlis
B) Kars ve Ardahan
C) Erzurum ve Van
D) Trabzon ve Rize

8 ŞİFRELİ KELİME

Görseldeki harp ipuçlarından yararlanarak bulmacayı çözünüz. Turuncu anahtar kutulardaki harflerle şifrelenmiş askerî harp hattını bulunuz.

I. DÜNYA SAVAŞI KAVRAM BULMACASI

CİHAT · ENVER · PAZAR · HİCAZ · ELVİYE

İpuçlarını çözerek gizli askerî harp hattını (5 harf) bulunuz.

Osmanlı halifesinin ilan ettiği kutsal mücadele çağrısı	C İ H A T
Harbiye Nazırı ve Osmanlı Başkumandan Vekili	E N V E R
Savaşın temel genel nedeni hammadde ve sömürge alanı	P A Z A R
Fahreddin Paşa'nın savunduğu mukaddes cephe hattı	H İ C A Z
Kars, Ardahan ve Batum üçlüsünü ifade eden unvan	E L V İ Y E

Turuncu kutulardaki harfler yukarıdan aşağıya:

CEPHE

9 KISA CEVAP

Kafkas Cephesi'nde orduyu arkadan vuran ve katliam yapan çetelere karşı 27 Mayıs 1915'te çıkarılan kanunun adını yazınız.

Sevk ve İskân Kanunu (Tehcir Kanunu).

10 EŞLEŞTİRME

Görseldeki komutanları I. Dünya Savaşı'nda destan yazdıkları cephelerle eşleştiriniz.

1. M. Kemal	2. Halil Paşa	3. Fahreddin P.	4. Cevat Paşa
Çanakkale Anafartalar	Irak Kutül Amare	Hicaz Çöl Kaplanı	18 Mart Deniz Zaferi

a — 1. Mustafa Kemal
c — 2. Halil Paşa
b — 3. Fahreddin Paşa
d — 4. Cevat Çobanlı

a) Anafartalar, Conkbayırı ve Arıburnu Kahramanı
b) Medine Müdafaası ile kutsal emanetleri koruyan Çöl Kaplanı
c) Irak Cephesi'nde Kutü'l-Amare Zaferi'ni kazanan komutan
d) 18 Mart Boğaz Harbi'nde deniz tabyalarını sevk ve idare eden 18 Mart Kahramanı paşa

11 DOĞRU MU, YANLIŞ MI?

Birinci Dünya Savaşı'nın sonuçlarına dair yargılardan doğru olanlara D, yanlış olanlara Y işaretleyiniz.

	D	Y
Çanakkale Savaşları Mustafa Kemal'in Millî Mücadele'nin önderi olarak tanınmasını sağlamıştır.	✓	
Kanal Cephesi'nde Osmanlı ordusu Süveyş'i aşarak Mısır'ı tamamen geri almıştır.		✓
Kutü'l-Amare Zaferi ile General Townshend ve tümeni esir alınmıştır.	✓	
Savaş sonunda imparatorluklar yıkılmış ve ulus devletler kurulmuştur.	✓	

12 AÇIK UÇLU · DÜŞÜN

Çanakkale Zaferi'nin Çarlık Rusyası'nın çöküşüne ve savaşın seyrine olan etkisini açıklayınız.

Boğazlar kapanınca yardım alamayan Çarlık yıkılmış.